

legyenek» (13. l.). «A kitűzött cél érdekében álló, hogy a népoktatók magasztos nemzeti munkásságukért kellően honorálva legyenek, mert anyagi jólét mellett az ambíció is nagyobb lesz» (25. l.). A szerző az eddigi mulasztások okát három körülményben látja: az Orsz. Testnevelési Tanács gyakorlati improduktivitásában, s ezért a Tanácsot megszüntetendőnek tartja (a 7. lapon tévesen azt állítja róla, hogy a kultuszminisztérium kebelében működik); azután abban, hogy a főigazgató-ságoknál és tanfelügyelőségeknél hiányoznak a testnevelési szakelődők; végül s leginkább abban, hogy nem gondoskodtak kellő számú képzett tornatanáról. Ez utóbbiról külön pontban: *Oktató személyzet előállítására* (így!) a többi közt ezt mondja: «A tényleges tisztek a testi kiképzésre felhasználandók...» Ez «lehetővé tenné, hogy a létszám redukálása folytán föléssé vált tisztek megélhetése biztosítva legyen.» A tiszteknek népoktatókul való felhasználásával ugyanott (9—10. l.) még részletesen foglalkozik. A 12. l. azt olvassuk, hogy a közegésztanra «oktatónak legalkalmasabb a tanszemélyzetet kiképezni», jól lehet ez a feladat elsősorban az iskolaorvosokat illeti meg.

Ezzel a néhány bíráló megjegyzéssel tartoztunk a pedagógia komolyságának, tudományosságának, anélkül hogy a szerzőnek jóravaló törekvését kisebbíteni akarnók. Művecskéje jogosan nem léphet fel nagyobb igényekkel, s azért mélyebb nyomokat sem fog hagyni. Valahányszor ehhez hasonló, az utóbbi időben elhatalmasodó és felfeszaporodó jótanács-gyűjteménnyel állunk szemben, a következő megfontolás támad bennünk. Most a háború után testben, szellemben, lélekben megfogyatkozott, leromlott egyénekkél, társadalommal, nemzettel, sőt emberiséggel van dolgunk, és ezekre hárulnak mind a három irányban az eddiginél nagyobb feladatok, követelések. E fizikailag és élettanilag képtelen kényszerhelyzetből, ha boldogulni akarunk, csak egy út vezet kifelé. A túltengő reformlázat csillapítani és a lehetőségek figyelembe vételével fékezni kell. A papíroson csalóka terveket szólni könnyebb, mint a meglevőt derekasan valóra váltani. Legyünk tehát óvatosak, nehogy letörjünk, s ne feledjük, hogy rombolni könnyebb, mint építeni. Tehát csak lassan, óvatosan előre és felfelé. *k/f.*

Dr. Avary Károly: Hogyan tanulok teljes sikerrel idegen nyelvet? Hogyan tökéletesítem magam benne? Bp. [1920.] (8-r. 68 l.) Ár 15 K.

Közülünk magyarok közül eddig is elég sokan tanulták az úgynevezett világnyelveket, noha igazi tudásig a dolog természeténél fogva csak kevesen vitték, a legújabb időben pedig még jobban megsaporodott az idegen nyelveket tanulók száma. E jelenséget külön-

félekép lehet értékelni, okairól is eltérők lehetnek a vélemények, maga az idegen nyelvek tanulásának fellendülése azonban kétségtelen tény. Ma nagy keletjük van az idegen nyelveket tanító legkülönbözőbb nyelvkönyveknek, s az e fajta keresletnek élénkségét bizonyítja az is, hogy amikor a papíros és a nyomtatás oly mérhetetlenül drága, mindig akad vállalkozó egy-egy újabb magyar nyelvű angol vagy francia nyelvkönyv kiadására.

Ilyen körülmények között csakugyan nem végez fölösleges munkát, aki tájékoztatni akarja a magyar közönséget az idegen nyelvek tanulásáról, tanácsokkal látja el, hogyan tanuljon, s felvilágosítja, milyen eredményt várhat nyelvtanulásra fordított fáradságától.

Ezt a célt tűzte ki maga elé a címűl írt könyvecske szerzője, s elismeréssel kell róla megállapítani, hogy a művében hirdetett elvek általában helyesek, tanácsai rendszerint jók, útbaigazító észrevételeit egészben véve helyben kell hagyni. Különösen két dolog ragadja meg a könyvet végigolvasó szakember figyelmét. Először az, hogy a szerző az efféle népszerű iratokban szokatlan becsületességgel nyíltan megmondja, hogy az idegen nyelv megtanulása nem könnyű dolog, a nyelvtudás nem egy-két hónapi munka eredménye, s nincs az a módszer, mely a nyelvtanulást szórakoztató játékká varázsolhatná és fölmenthetné az embert a kitaró szorgalommal párosult komoly munka végzése alól. A másik kellemesen feltűnő dolog pedig az, hogy a szerző a nyelvtanról való felfogásában óvakodik mindennemű szélsőségtől: nem tart sem azokkal, akik a nyelvtanulást egynek veszik a grammatizálással, sem azokkal, akik teljesen elvetik a nyelvtani szabályokat, hanem ama helyes belátás alapján, hogy a nyelvtani szabályok megrövidítik és megkönnyítik a nyelvnek megtanulását, nyomatékosan hangoztatja a nyelvi formák tudatos megértésének vagyis az alapos grammatikai tanulmányoknak szükségességét, a nyelvtant azonban nem öncélnak tekinti, hanem csupán segédeszköznek. Teljes mértékben méltányolni kell azt is, hogy erősen rávilágít a módszereknek újságával, eredetiségével és természetességével kérkedő jelszavaknak ürességére.

Hely szűke miatt le kell mondanom róla, hogy egy-két tárgyi bíráló megjegyzést is tegyek; csak annak ideiktatására szorítkozom, hogy a könyvecskének tartalma maga is eléggé kezeskedik szerzőjének a nyelvtanításra való hivatottságáról, tehát nem lett volna rá szükség, hogy a jegyzetek minduntalan felhívják az olvasó figyelmét a szerzőnek nyelvtanítással foglalkozó intézetére. Mindazáltal ez a reklámszerűség semmit sem von le a szerzőnek abból az érdeméből, hogy hasznos és gyakorlatias könyvet írt, olyat, mely megérdemli, hogy akik idegen nyelvet tanulnak, elolvassák, sőt az élő nyelvek tanításával foglalkozók is okulhatnak belőle.

Nagy József Béla.